

NARODNA STRAŽA

UREDNIŠTVO I UPRAVA: „NARODNA STRAŽA“
ŠIBENIK. — RUKOPISI SE NE VRAĆAJU. — NE-
BILJEŽEVANA SE PISMA NE PRIMAJU.

IZLAZI SVAKE SUBOTE
POJEDINI BROJ Din. 1-50

PRETPLATA „NARODNE STRAŽE“ IZNOSI GO
DIŠNJE Din. 60. — ZA INOZEMSTVO Din. 120.
OGLASI PO CIJENIKU.

Br. 2.

Šibenik, 23. siječnja 1925.

God. V.

Kandidatska lista Hrvatske Pučke Stranke za izbor narodnih poslanika na dan 8. veljače 1925. za izborni okrug Šibenik i Oblast Zadarskog Suda.

Nosilac liste:

Stjepan Barić

novinar, Predsjednik Hrvatske Pučke Stranke u Zagrebu.

Sreski kandidati:

Za izborne srezove Benkovac i Knin:

kandidat: Marko Vunić, nastavnik učiteljske škole u Križevcima;

zamjenik: Luka Vujić p. Jerka, trgovac u Benkovcu.

Za izborne srezove Biograd i Pag:

kandidat: Ivo Juraš, profesor u Splitu;

zamjenik: Ive Karavanić p. Ante, težak u Pagu.

Za izborne srezove Drniš i Šibenik:

kandidat: Vladimir Kulić, obrtnik u Šibeniku;

zamjenik: Niko Kosor p. Ive, posjednik u Tribounju-Drniš.

Hrvati sjeverne Dalmacije, glasujte svi za ove kandidate Hrvatske Pučke Stranke!

8. veljače pristupite svi na izbore i svoje kuglice bacite u četvrtu (4.) žaru sa hrvatskom trobojnicom!

Za Hrvatsku Pučku Stranku.

Hrvatska Pučka Stranka je stranka hrvatska.

Hrvatska Pučka Stranka je stranka kršćanska.

Hrvatska Pučka Stranka je stranka seljaka, obrtnika, radnika i poštene gospode.

Hrvatska Pučka Stranka jest hrvatska stranka, koja je uvijek visoko dizala barjak hrvatstva i nikada ga nije zatajila niti mu se iznevjerala. Priznaje i hoće ovu državu, ali borila se uvijek, bori se i borit će se, da ova država bude ne samo po imenu, nego uistinu država Srba, Hrvata i Slovenaca. Hoćemo potpunu ravnopravnost i jednakost Hrvata sa Srbima, i što se prava i što se tereta tiče. Isto takvu ravnopravnost i jednakost tražimo za sve druge stanovnike ove države, bili oni ma koje narodnosti.

Ta ravnopravnost i jednakost je nemoguća, dok je ova država centralistički uređena, dok je sva vlast i uprava usredotočena u Beogradu. Centralizam je glavni uzrok prevlasti Srba u ovoj državi, kao i svoj pokvarenosti, podmitljivosti, nepoštenju i nepravdi, što nas već kroz godine

tišti. Centralizam je isto, što i Velika Srbija. Zato se Hrvatska Pučka Stranka oduvijek borila protiv centralističkoga uređenja ove države i tražila, da Hrvatska i druge pokrajine dobiju svoju samoupravu ili autonomiju sa vlastitim saborom. Samo neke najnužnije poslove neka obavlja zajednička vlada, koja je u svemu odgovorna zajedničkom saboru, u kojem su Srbi, Hrvati i Slovenci u jednakom broju zastupani.

Glede forme države stajala je Hrvatska Pučka Stranka oduvijek na stanovištu, da joj je svejedno, hoće li na čelu države stajati kralj ili predsjednik republike. To je sporedno pitanje, a glavno je, da u državi vlada pravda, zakonitost i jednakost.

Hrvatska Pučka Stranka je kršćanska stranka i traži potpunu slobodu za katoličku vjeru i Crkvu. Bez vjere nema poštenja, a bez poštenja nema opstanka nijednom narodu i nijednoj državi. Zato sve naše zakonodavstvo, sva naša uprava, sav naš javni i privatni život mora biti prožet duhom vjere, duhom poštenja. To je najjači zalag sretne

sadašnjosti i bolje budućnosti u životu svakoga naroda i svake države. Za ovaj svoj kulturni program borila se i borit će se Hrvatska Pučka Stranka najodlučnije, makar joj se bezvjerci i liberalci rugali i nazivali ju zato popovskom ili klerikalnom strankom.

Hrvatska Pučka Stranka je stranka seljaka u prvom redu. Država treba da se brine za svaki stalež, ali u prvom redu za onaj, koji je najbrojniji i koji najviše tereta za nju snasna, a taj je kod nas seljački stalež. U našoj državi treba najveću brigu posvetiti napretku seljaka u prosvjetnom i gospodarskom pogledu, jer što bude seljački stalež jači i napredniji, bit će jača i naprednija i država, koja se u najvećem broju od seljaka i sastoji. Hrvatska Pučka Stranka stajala je oduvijek na ovom stanovištu i njezin program je u tom pogledu najbolje i najtočnije izračen, što priznaju i naši protivnici. Ovom svom seljačkom programu posvećivala je i posvećivat će naša stranka uvijek najveću brigu. Iza seljaka trebaju najviše pomoći radnici, obrtnici, mali trgovci i svi, koji u znoju svojega lica zaslužuju svoj svagdanji kruh. I za njih se naša stranka najživlje zauzimala i zauzimat će se.

Treba nam i poštene gospode, prave inteligencije, dapače bez njih ne možemo biti. Sva spoštena gospoda zaslužuju najveće poštovanje i potporu, naročito činovnici, koji sada najviše stradavaju.

Hrvatska Pučka Stranka bori se i za sve staleže i hoće da među njima vlada kršćanska ljubav i solidarnost. Zato smo protivnici kapitalizma i boljševizma, kao i svake klase diktature.

Ovome programu Hrvatske Pučke Stranke, koji je izvađen iz srca i duše našega hrvatskoga naroda, najljuciji je protivnik današnji velikosrpski režim Pašića i Pribičevića. Zato će ona i dalje, kao i dosad, voditi proti njemu najžešću borbu.

Način, kojim HPS misli izvojevati svoj program i zaštititi hrvatske, kršćanske i seljačke interese, jest parlamentarna borba. Zato HPS osuđuje parlamentarnu apstinenciju i uzaludno uzdanje u tuđu pomoć. Na tome stanovištu stajala je HPS od svoga postanka i nema razloga, da ga mijenja, jer vidi, da su se i druge hrvatske stranke, koje su joj ovu taktiku najviše zamjerale, napokon i same, nažalost nakon gorkih iskustava, morale konačno odlučiti za ovakav način borbe.

To je eto program naše Hrvatske Pučke Stranke, kojemu se ona niti nikad iznevjerala niti ga izdala. To je eto naš način borbe i taktika, s kojom ga mislimo izvojevati. Jedno i drugo je čisto i bistro, pošteno i otvoreno. S tim programom stupa ona i sada pred hrvatski narod i poziva ga, da za nj glasuje.

Luka Barišić, seljak.

Rješenje njemačke krize.

Skoro još pred mjesec i po dana obavili su se izbori za njemački državni sabor. Čitavo ovo vrijeme vodili su se pregovori među pojedinih strankama za sastav vlade. Na izborima su odnijeli većinu zastupnici dvaju skrajnjih naziranja. Ostale stranke po svojim programima više se ili manje slažu ili s njemačkim nacionalistima ili sa socijalnim demokratima. Jer nijedna između stranaka sama za se nije bila tako jaka, da bi sama mogla preuzeti vladu, započeli su među strankama dugi jednomjesečni pregovori. Bivši državni kancelar dr. Marx mučio se, ne bi li mu opet uspjelo sastaviti vladu, ali zalud. Kao pristaša centra u svojoj umjerenosti išao je srednjim putem i htio približiti dva skrajnja naziranja. No u tome nije uspio. Već su se po Njemačkoj počeli javljati glasovi, da vodstvo njemačke države preuzme u svoje ruke ministarstvo generala i strukovnjaka. U tom času predsjednik njemačke države povjerio je sastav vlade dosadašnjem ministru financija dru. Lutheru.

Taj čovjek započeo je svoju političku karijeru kao načelnik velikog industrijskog grada Essena u Poruhrju. Za njegovo ime se saznalo po čitavoj Njemačkoj ono je postalo vrlo popularno, kad se svom muževnom od-

lučnošću opro francuskim okupatornim četama. Nato je u Stresemannovom ministarstvu preuzeo listu za okupirane krajeve. Kad su pak spoznali njegove financijske sposobnosti, pozvali su ga, da uređi njemačke financije. Kao ministar financija spasio je Njemačkoj njen novac. Kako će se ponijeti kao političar na mjesto državnog kancelara, pokazat će bliža budućnost. Morao je pregovarati sa strankama, koje su si po programu jako protivne. Već pri tom je naišao na silne poteškoće. Od stranaka, koje bi stupile u njegovu vladu, tražio je, da već na prvaj sjednici parlamenta izjave vladi potpuno povjerenje. To mu nije uspelo, pak je morao od toga odustati, a da si od stranaka, koje su stupile u vladu, u tom smislu nije osigurao nikakva jamstva.

Stojimo li na stanovištu mira i pravice među svim narodima, ne možemo da s veseljem pozdravimo novu njemačku vladu. Socijalno opredijeljene stranke potpisnute su u pozadinu, a o sudbini Njemačke odlučuje skup ljudi, koji se zagrijavaju za njemačku narodnu netrpeljivost i žude za povratkom u predratne monarhističke prilike. Na čelu ministarstva stoji dođuše dr. Luther, koji stranački nije posvema opredijeljen, ali je ipak

sklon reakcionarnoj njemačkoj pučkoj stranci. Zato se i oslonio na njemačke nacionalce, koji su poslali u ministarstvo ništa manje nego četiri svoja pouzdanika, i na pučku stranku sa jako nacionalističnom bojom, koja ima tri ministarska mjesta. Osim tih je još zastupan centrom, koji je zaplovio nekamo po sredini, sa dvama ministrima. Ministar pošta je pristaša bavarske pučke stranke, a ministar vojni bez ikakve boje. Tako su došli Nijemci potpuno na desno opredijelenu vladu. Demokrati i socijalni demokrati najavili su novoj vladi najoštiju borbu. Njemačka iza ovako čudnog raspjeta svoje krize stoji opet na raskršću. Pogibao je, da će pristaše monarhističko-nacionalističkih načela, koji vode sada državnu lađu, navući nad toliko izmučenu Njemačku još tamnije oblachine.

Na najvišem mjestu njemačke države je čovjek, koji već dugo godina kuša da prikaže svoju državu kao miroljubivu. To je stari, prokušani dr Ebert, državni predsjednik,

čovjek potpunoma socijalnih nazora. Njegova ličnost je na putu njemačkim narodnim netrpeljivcima, koji žude za povratkom starih pruskih vremena. Rok njegovog predsjednikovanja već je i onako skoro na izmaku, pak se ipak nijesu mogli malo strpiti. Nacionalisti su žestoko počeli napadati socijalistu Eberta i zahtijevaju, da se odmah putem plebiscita makne. Počeli su ga klevetati, da je on 1918. započeo u državi socijalističku sabotažu. Za tu klevetničku rabotu najmilu su novinara Rotharda, koji je bio zato na sudu osuđen samo na par dana zatvora. Njemački nacionalci po državi već stvaraju raspoloženje za novog državnog predsjednika. To bi imao biti poznati general i Vilimov najvjerniji pristaša Ludendorfa.

Tako će sigurno ovakvo pretjeravanje nacionalističkih krugova Njemačku zaplesti u nove nesreće, u nove borbe, koje će možda u svoj vrtlog povući i susjede, ako se zavremena ne otriježne nacionalistički vođe.

Ne prignite glavu!

Voda slovenskih pučana dr Korošec poručio je hrvatskom narodu: **Ne prignite glavu! Nemojte izgubiti nade! Neustrašivo naprijed za svoja prava! Očujajte mir! Nemojte se dati izazivati!** Cio slovenski narod, a također i veliki dio srpskoga naroda je u danima nesreće s vama. Ako se budemo svi skupa složno držali, dani su nasilja izbrojeni. Naš dan je pred vratima! Sloboda, poštenje, zakon i red čekaju, da opet zauzmu svoja mjesta.

Hrvatski narode, pročitaj ovu poruku velikoga vođe bratske Slovenske Pučke Stranke! ne kloni duhom u ovim teškim danima. Vlada Pašića i Pribičevića čini najveća nasilja, da se spasi od propasti pri izborima 8. veljače. Protegla je Obznanu na HRSS ne radi kakvoga boljševizma i opasnosti za opstanak države. Država i narod su njima posljednja briga. Radi se tu o njihovoj kući. Korupcija hoće da izbjegne sudu naroda i i zasluženoj kazni. Zato hoće da spriječe izbor hrvatskih, slovenskih i poštenih srpskih poslanika.

Po našim gradovima i selima na dnevnom su redu zatvaranja poštenih i mirnih ljudi, kojima je jedini grijeh, što su protivnici današnjega velikosrpskoga korumpiranoga režima. Ovo

je najveća nepravda. Ako je kriv Radić, onda mu to dokažite, a pustite na miru siromašne seljake, kada je ludo i pomisliti, da bi oni bili boljševici, komunisti i prevratnici.

Naši progonitelji znaju jako dobro, da vi nijeste krivi, ali vas progone, da vas zaplaše, odbiju od izbora ili namame u svoju stranku. Ne dajte se! Nitko vam ne smije ništa. Pogotovo bar nama pučanima ne mogu kazati, da smo ikada radili protiv države ili da smo boljševici. Mogu neke od nas i zatvoriti, ali **sav hrvatski narod ne može se ni zatvoriti ni ubiti.** Neka zapamte naši progonitelji riječi dra Korošca: *Tajelo se daje ubiti i mrcovatiti, baciti u okove, ali duša je slobodna, za nju nema veriga, nema zatvora ni vješala. Mišljenje i osjećanje narodno ne ozdravlja se nasiljem i svi uspjesi, koji se nasiljem postignu, jesu kratkotrajni.*

Režim PP hoće da u naše redove uvede zabunu, da Hrvati ostanu bez političkoga opredijeljenja i da se po mogućnosti uskrate od izbora. To je njihova najveća želja, jer ako u tome uspiju, onda im je osigurana većina.

Naročito treba opaziti, da u Obznani nigdje nema ni spomena o tome, kako će se postupati sa već potvrđenim listama HRSS. Providna

je namjera PP u ovoj raboti. Hrvati, koji su u većini pristaše HRSS, doći će u onim izbornim okruzima, u kojima su liste potvrđene, na izbore sa uvjerenjem, da će tamo naći listu HRSS. Pa kada ne nade ni listu ni žaru, onda će nastati ogorčenje, moguće i kakvi okršaji. No ništa zato. Glavno je, da će se postići cilj, a taj je: na tim biralištima Hrvati ne će glasovati, vratit će se svojim kućama. Onog dana naći će se u masama hrvatskih birača i potajni PP agenti, koji će birače na ovakav korak nagovarati. No varaju se oni, koji tako misle. Hrvati nijesu ostali bez zaleđa, oni imaju već pripravne i druge položaje, sa kojih će braniti svoj front. Hrvati imaju žaru i liste Hrvatske Pučke Stranke. Hrvatima je poznato, kako su vođe ove stranke u konstituenti i Narodnoj Skupštini neustrašivo branili Hrvate i hrvatske interese. Poznato je svakome neustrašivo držanje Dulibića, Šimraka i Barića. I danas, kada hegemonisti bezobzirno napadaju hrvatski front, u namjeri, da ga poruše, da ga rastepu, Hrvati moraju zauzeti one položaje, koji su uvijek ostali čvrsti, i odatle braniti svoje interese i boriti se za ravnopravnost, a protiv hegemonije ma bilo čije u ovoj državi. Učeci i povlačeći konsekvencije iz dosadašnjih pogrešaka u svojoj politici Hrvati treba da ostanu borbeni, kao i dosad, u borbi za pravdu, red, rad i

narodni sporazum. Izborni trikovi hegemonista i korupcionista ne treba da smetu Hrvatima. Namjere ovakvih ljudi treba da još jače uvjere Hrvate, da je jedino poštenom i jakom parlamentarnom borbom moguće postići u ovoj državi ono, što Hrvati traže.

Režimlje hoće da Hrvate bace u očaj, hoće ponovno da ih smetu i da ih udalje sa parlamentarnog polja. Oni, kako su prije računali na apstinenciju hrvatskih zastupnika, tako sada računaju na apstinenciju hrvatskih birača. Hrvati ne smiju da padnu na lijepak toj paklenoj osnovi hegemonizma.

Svaki glas, koji ne bude upotrebljen, svaka kuglica, koja ne bude bačena u žaru hrvatske stranke, znači glas dan Pašiću, znači kuglicu bačenu u žaru hegemonista, znači hegemonistima dati vlast za nove četiri godine.

Daleko od stranačkog egoizma i partijske zagriženosti u ovim sudbonosnim danima za hrvatski narod, kada se približuju izbori, na kojima će se raditi o biti i ne biti! Mi ponovno preporučamo ne samo našim prijateljima, nego i svakome Hrvatima, da do svakog sela, do svake kuće, u kojoj živi ma i jedan hrvatski izbornik, mora da dopre parola:

Svi na izbore! Nijedan hrvatski glas ne smije da se izgubi, ma bilo što poduzeto na sami dan izbora!

Iz domaće i vanjske politike.

Mišljenje opozicije o položaju. Opozicionali političari gledaju na vladinu krizu ravnodušno, jer su od prvog početka bili uvjereni, da se s nasiljima ne će moći izdržati, pak su samo pratili sve korake odgovornih činilaca, da bi ih svojedobno za sva kažnjiva djela mogli pozvati na odgovornost. Od prvog početka je bilo jasno i to, da će radikali žrtvovati Pribičevića, Šurmina i Drinkovića, kad ih ne budu više trebali. Nije bilo ozbiljnog političara, koji bi mogao vjerovati, da će radikalna stranka vezati svoju političku sudbinu na nje i konstatno igrati politiku „splendid isolation“. Vladina politika nije naišla na odobrenje naroda, već naprotiv na veliko neraspoloženje, koje se sve bolje očituje, što smo bliži izborima. Zato je vjerojatno, da će radikali zadnji čas pred izborima žrtvovati nemile saveznike i pred javnošću i izbornicima svaliti na nje

svu krivnju. Ne da se kazati, koliko u opozicionim krugovima drže do ove preorientacije radikala. Jedno je istina: da će dan 8. veljače strankama narodnog sporazuma donijeti veliku većinu, tako da će moći opet preuzeti državnu upravu u svoje ruke.

Raskol među radikalima. Po pisanju beogradske „Pravde“ među radikalnim izbornicima došlo je do velike potcijepanosti i neraspoloženja zato, što je glavni odbor zadnjih dana izključio iz stranke sve one prvake, koji su, nezadovoljni sa današnjom službenom radikalnom politikom, u pojedinim okruzima istakli svoje zasebne liste. Isključeni prvaci, buduć vide, da imaju veliki broj pristaša u narodu, međusobno se dogovaraju, kako će poduzeti vsa sredstva, da spase stranku od ljudi, kakvi su dr Laza Marković, dr Velizar Janković, dr

D. I. VULETIN:

SVETA GODINA.

(Svršetak.)

2. Bazilika sv. Ivana u Lateranu.

I ovu je baziliku utemeljio Konstantin. Združena je sa palačom lateranskom, gdje su stolovali pape do g. 1309., odakle su se bili za 70 godina preselili u Avinjonu Francuskoj. Pošto je ovo bila prva crkva svih kršćana na svijetu i grada Rima, prozvana je Ecclesia urbis et orbis, omnium ecclesiarum mater et caput. Bila je uništena od požara 1308. Klement V. ju je obnovio oko g. 1312. No opet je bila uništena od požara. G. 1367. Urban V. ju je iznova sagradio, a kasniji pape su ju obogatili i ukrali.

Ova je bazilika sa 5 lada. U sredini je veliki papinski oltar u gotskom stilu. Ovdje su pohranjene glave sv. Petra i Pavla. Na ovom oltaru ne smije nitko govoriti misu osim sv. Oca. Prigodom ovogodišnj. XVI. stogodišnjice Papa je dopustio svo-

me vikaru-kardinalu, da mjesto njegova na ovom oltaru drži svečani pontifikal. U srednjoj laži ima 12 lijepih kipova 12 apostola. Kapela sv. Sakramenta ima vele lijepo sveto-hranište, bogata je sa 4 stupa od pozlaćenog bronca, koje je car Vespazijan donio iz Judeje u Rim. Ovdje se u vrhu vidi i zelena zastava „sveta Muhameda“, koja je bila zarobljena i odnesena Turcima u bici kod Lepanta.

Ovdje je i grob slavnog Pape Lava XIII., čije su kosti prenesene baš u listopadu ove godine na naj-svečaniji način. Blizu ove bazilike nalazi se i glasovita crkva sv. Križa, u koju će sigurno svaki hodočasnik poći. Tu se nalaze tako zvane svete stube (scala santa). Te su stube pripadale dvoru Pilatovu u Jeruzolimu. Uz ove stube je Isus uzašao i sašao, kad je bio pred sudom Pilatovim. Ima ih 28. Sve su od bijeloga mramora. No sada su pokrivene drvom, a na mjestima, gdje su kapale kaplje krvi sa Isusove glave, umetnuto je okruglo staklo. Uz ove stube obično

svi hodočasnici uzlaze na koljenima i poljube ona mjesta, gdje je sv. krv kapala. God. 1575. stari Papa Grgur XIII. uzašao je sam na koljenima uz ove stepenice, a za njim sv. Karlo Boromejski, pak svi prisutni kardinali i biskupi. Taj ganutljivi primjer pöniznosti i bogoljubnosti vjerske obratio je mnogo protestanata.

Na vrhu ovih stepenica ima kapela zvana Sancta Sanctorum. U njoj ima prava slika Isusova lica, za koju kaže predaja, da ju je počeo slikati sv. Luka, a da ju je dovršio andeo.

3. Bazilika sv. Pavla.

Dva kilometara daleko od sjevernih gradskih zidina diže se lijepa bazilika sv. Pavla na istom mjestu, gdje je Apostol naroda bio pokopan. I nju je utemeljio Konstantin. 15. srpnja 1823. potpuno ju je uništio požar i s njom sve bogatstvo, mramorje, mozaike i slike, kojima su ju razni pape bili obogatili. Ipak Lav XII. g. 1825. počeo ju iznova graditi u formi stare bazilike. Bila je potpuno dovršena

oko g. 1908. Kažu, da je ovo najljepša i najbogatija rimska crkva.

Unutrašnjost je na 5 lada, uzdržanih od potpuno bijelih i čistih mramornih stupova. Tlo je isto od polikromog mramora. Povrh stupova u visini su slike u mozaiku svih papa od sv. Petra pa do danas.

Papinski oltar čisto gotskog stila pokriven je baldakinom, koji uzdrže 4 stupa od žutoga istočnog alabastra. Ovo je bio dar egipatskog potkralja Papi Grguru XVI. Temelji su ovih stupova od malahita, dar ruskog cara Nikole I. U apsidi su mozaici iz III. vijeka, a tlo je popločano raznim skupocjenim mramorom.

U njoj je rijetkost, koje nema u nijednoj drugoj crkvi, naime kandelabar u mramoru, ostatak od stare crkve. Zvonik je sv. Pavla u baroknom stilu sa kalotom mjesto kupole. Nedaleko za 1 km. nalazi se mala crkva sv. Pavla, zvana Alle tre fontane. Na ovom mjestu je bila odsječena glava sv. Pavla. Kad je sv. glava pala na zemlju, učinila je tri skoka i na sva tri mjesta privrijela

Kojić, Puniša Račić i drugi. Na čelo ove frakcije radikalnih zastupnika imao bi stupiti sam Ljuba Jovanović. Nije isključeno, da bi ovi nezadovoljni radikalni prvaci mogli pristupiti i k Nastasu Petroviću, da započnu borbu s Pašićem i njegovom okolinom. Prema „Pravdnim“ informacijama takvo je stanje u radikalnoj stranci. Kako je Pašić mnogim strankama kopao politički grob, izgleda, da bi ovako on sam mogao upasti u nj.

Sud poništio zabranu „Domoljuba“. Prošlih dana je ljubljanska policija na zahtjev Žerjave bila zabranila daljnje izlaženje „Domoljuba“, pučkog glasila Slovenske Pučke Stranke, koji izlazi već 38 godina, a tiska se u preko 40.000 istisaka. Ta zabrana je izazvala najveće ogorčenje u čitavom slovenskom narodu, a čuđenice u svim političkim krugovima. Međutim ljubljanski Sud je na žalbu uredništva „Domoljuba“ ovu zabranu kao protivustavnu i protivu zakonu poništio te tako omogućio daljnje izlaženje „Domoljuba“.

Skandalozni interview dra Spaljkovića. Prije svog odlaska na agitaciono putovanje u svoj izborni okrug naš poslanik u Parizu dr Spaljković izvjestitelju konzervativnog „Tempa“ dao je izjave, u kojima opituje sve prečanske opozicione krugove i političare, da rade za Habsburgovce, a čitavu opoziciju, da konspirira protiv mira Evrope. To je ipak malo previše, i ako dru Spaljkoviću to nije prvi put, da se ovako niskim manevrima služi u borbi protiv protivnika. Sva opozicija s najvećom indignacijom odbija od sebe ovako podle i lažne klevete.

Nova njemačka vlada je ovako sastavljena: Drž. kancelar *dr Luther*; ministar vanjskih poslova *dr Stresemann* (njem. pučka stranka); unutrašnjih poslova *dr Schiele* (njem. nacionalista); javnih radnja *dr Brauns* (centrum); nar. gospodarstva *Neuhaus* (njem. nacionalista); prometa *Krohne* (njem. nacionalista); poljodjelstva *graf Kautz* (njem. nacionalista); pravde *Schollen* (centrum); financija *dr Saemisch* (njem. pučka stranka); pošta *Stingl* (bavarska pučka straka); vojni *dr Gessler* (demokrat).

Položaj u Italiji. Talijanski parlamentat je u prisustvu samih 250 poslanika prihvatio novi izborni zakon isključivši pluralni izborni sistem, koji

je bio najavio Mussolini. Bivši ministri predsjednici Salandra, Giolitti i Orlando govorili su i glasovali protiv novom izbornom zakonu, dok se u zemlji ne uspostavi sloboda, red i poštivanje zakona. Opreke, koje postoje između fašizma i opozicionog bloka, koji stoji u apstinenciji — kako piše milanski „Corriere della sera“ — ovim glasanjem postale su još jače. Između ovih dviju grupa, koje se bore na nož, postavila su se tri bivša ministra predsjednika: Salandra, Giolitti i Orlando, koji su podupri od strane predstavnika ratnih boraca. Borba je ove trojice tek u začetku, pak se ne mogu predvidjeti njeni rezultati. Međutim se već sada može sa sigurnošću ustvrditi, da će borba, koja se vodi protiv fašizma, biti završena tako, da će doći do pobjede opozicije i da će konačno bez većih trzavica biti uspostavljen mir i socijalni poredak u zemlji.

Trocki i sovjeti. Zaključkom centralnog odbora ruske komunističke stranke oduzeto je Trockome zapovjedništvo vojske radi njegovih težnja za diktaturom, nedisciplinovanosti i zasebnog držanja prema ostalim vodama bolševizma. Tako je konačno na štetu Trockoga riješen spor, što je postojao već pola godine u vodstvu ruskog komunizma između njega i Lenjinovih pristaša.

Iz Hrv. Pučke Stranke.

Potvrđene liste HPS. Za ove izbore su potvrđene ove kandidatske liste Hrvatske Pučke Stranke: Za grad Zagreb s nosiocem drom Stjepanom Markulinom, odvjetnikom u Zagrebu; za županiju zagrebačku s nosiocem drom Stj. Bakšićem, sveuč. prof. iz Zagreba; za županiju modruško-riječku s nosiocem drom Jankom Šimrakovim, urednikom „Narodne Politike“ iz Zagreba; za županiju varaždinsku s nosiocem Stjepanom Baričićem, predsjednikom HPS; za županiju virovičku s nosiocem Lukom Baričićem, seljakom iz Levanske Varoši; za županiju požešku s nosiocem drom Đurmom Kuntarićem, odvjetnikom u Požegi; za županiju srijemsku s nosiocem drom Jankom Šimrakovim, glavnim tajnikom HPS; za banjačku okružje s nosiocem drom Jankom Šimrakovim; za okružje travničko s nosiocem drom Augustinom Juretićem, tajnikom HPS; za okružje tuzlansko s nosiocem Bogdanom Babićem, profesorom

iz Tuzle; za sjevernu Dalmaciju s nosiocem Stjepanom Baričićem; za južnu Dalmaciju s nosiocem drom Antunom Dulibićem; za mostarsko okružje s nosiocem Stjepanom Baričićem.

Naš izborni fond. Sve naše pristaše i sumišljenike molimo, da se sjele izbornog fonda HPS. Naša stranka nema nikakvih fondova ni novčanog zaleda. Stoga je svaki pristaša i sumišljenik dužan da za izborne potrebe stranke doprinese svoj obol. Doprinosi neka se šalju na: Tajništvo Hrvatske Pučke Stranke u Šibeniku.

Naši dopisi.

Rab, 18. siječnja.

Izborni glasnik.

Ovdje vlada uopće izborna mrtvilo. Jedino radikalni pjevaju — labudi pjev, ako opoziciji bude slobodan pristup na izbore. Dosađ obilazi mjesta i varoši jedini radikalni sreski kandidat. Ovih dana držao je u općini — jer radikalna — pouzdan sastanak, na kojem je bilo nešto ljudi svih stranaka, da čuju obećanja, Reče, da ne obećava ništa, nego samu „Državu“. Mlatio po opoziciji, i to je sve. Neki glavari su od njih zaulareni. No narod štiti. Nekako kao da se boji terora.

Radikali su poduzeli sve moguće, da ovdje ometu slobodu izbora. Ukinuli su jedno glasačko mjesto, tako da *otok Rab sa oko 1.600 birača nema nego samo jedno glasačko mjesto*. Predsjednikom izborne komisije je neki Pribičevićev učitelj, čovjek bolehljiv, koji jedva govori, pak će otežati izborom — glasanjem.

Pačulin.

Vukšić, 20. siječnja.

Fiasko Pribičevićaca.

Prošlih dana došli nam u pohode Pribičevićevi agitatori sa nekim umirovljenim austrijskim žandarom iz Pristega na čelu, da nas oduševu za svoj jedino „državotvorni“ nacionalni blok. No jalov im posao i uzaludna muka! Kad su nam počeli napadati našu milu Hrvatsku Pučku Stranku, koje smo oduševljeni pristaše, nijesmo im više dali ni probijeliti zuba, već smo ih od sebe otjerali, kako su i zasluživali, da im više nikad ne će pasti na pamet, da se k nama navrate.

Pačulin.

Jesam li podmirio pretplatu?

svih kapela na svijetu. Ovdje je slika Majke Božje od dragocjene vrijednosti, slikana od sv. Luke. Pred glavnim oltarom nalaze se sv. moći, kao n. p. glava apostola sv. Mateja, rame sv. Luke, moći sv. Marka i sv. Ivana apostola.

Svaki hrvatski hodočasnik pohodit će sve ove bazilike svaki dan po dva puta, da uđe kroz sv. vrata i da izmoli sve propisane molitve, da dobije potpuno oproštenje. Imat će za to dosta vremena u pet dana boravka u Rimu, da se nagleda ljepote i bogatstva ljudskoga uma i znanja, kojim su urešene ove velike crkve Vječnoga grada.

Oni, koji su zadnje jubilarne god. 1900. učestvovali hodočašću, te kojima je Bog dopustio, da dočekaju i ovu, neka ne propuste lijepu prigodu, da opet podu i da se poklone pred oltarom sv. Petra i Pavla, da obnove svoja čuvstva u središtu katoličke Crkve te da prime blagoslov sv. Oca, koji je odonda četvrti već na prijestolju sv. Petra.

Gradske vijesti.

Visoko crkveno odlikovanje. Dekan Kaptola Stolne Bazilike sv. Jakova i predsjednik mjesnog Okružja Hrv. Kat. Nar. Saveza Msgr Ivan Mirić zadnjih dana od Sv. Stolice bio je imenovan kućnim prelatom Njeg. Svetosti sv. Oca Pape. Na ovom zasluženom odlikovanju mi mu srdačno čestitamo!

† **Matija ud. Vunić.** Našeg odličnog prijatelja i sreskog kandidata za Benkovac i Knin g. Marka Vunića iz Stankovaca, nastavnika učiteljske škole u Križevcima, zadesila je teška žalost nenadnom smrću dobre i vrijedne mu majke, koja je 17. t. mj. nakon kratke bolesti okrijepljena svetotajstvom umirućih preminula u Stankovcima 18. t. mj. prireden joj lijep sprovod uz brojno učešće okolnog svećenstva i mješčana. Dobroj pokojnici želimo vječni pokoj! Ucviljenom sinu i svoj ostaloj rodbini naše iskreno saučesće.

Kandidatske liste. Ovim redom su prikazane i potvrđene kandidatske liste za izborni okrug Šibenik i Oblast zadarskog suda: 1. HRSS (nosilac Pavle Radić — oznaka bijelo); 2. zemljoradnička (nosilac Dane Škarica — oznaka zeleno); 3. radikalno-pribičevićevska (nosilac Ljuba Jovanović — oznaka bijelo mali format); 4. Hrvatske Pučke Stranke (nosilac Stjepan Barić — oznaka hrvatska trobojnica); 5. radničko-seljačka (nosilac Ergo Petković — oznaka bijelo sa crvenim slovima); 6. ministra dra Mata Drinkovića (nosilac dr Mata Drinković — oznaka modro); 7. demokratska (nosilac dr Jerko Machiedo — oznaka bijelo).

Velika agitacija zemljoradnika. Iza predaje lista zemljoradnici su u čitavom izbornom okrugu razvili veliku agitaciju. Kako nas izvješćuju, svuda nailaze na vrlo slab prijem u narodu, koji im ne može ni oprostiti ni zaboraviti, kako su ga upropastili i u troške uvalili svojedobnom agitacijom o nedavanju dohodaka. Ne pomaže im pri tom, što su se sada čak proglasili Hrvatima i proglas obrubili hrvatskom trobojnicom, ne bi li samo tako ušćarili štogod radičevskih hrvatskih glasova. Hrvatski narod sjeverne Dalmacije dobro znađe, da su se gg. šibenski zemljoradnici do jučer stidjeli svog hrvatskog imena, pljucali na hrvatsku zastavu revolverima prijetili i pucali na svog župnika za to, što se na crkvi proti njihovoj volji usudio da izvjesi svima nama milu hrvatsku trobojnicu. I još neke stranke bi se sada htjele proglasiti hrvatskima samo, da pokupe hrvatske glasove u sjevernoj Dalmaciji, i ako su im do jučer prvaci mrzili sve ono, što samo i miriše hrvatstvom. No narod ih dobro pozna. Hrvati im ne će ni ne smiju nasjesti.

Što se to dogodi dru Mati Drinkoviću? Joso Bobanović pk. Ante javno je putem novina izjavio, da je bez njegova znanja i privole postavljen za zamjenika sreskog kandidata za Benkovac na listi ministra dra Mata Drinkovića, da on nije potpisao nikakve privole niti na to koga ovlastio. O tom je obavijestio i Sud. Peh, g. Drinkoviću! Ovaj put ne ide to baš tako glatko. Ako je dru Mati dva puta vještimo manevrima uspjelo doći do mandata, po svim znacima ovaj treći put ne će. Ne znamo, kako je njegovim ljudima uspjelo skupiti i onih potrebitih 100 potpisa. Zlobni jezici svašta govore. Mi kažemo, da bi za Hrvate sjeverne Dalmacije velika sramota bila, kad bi se 8. veljače i samih 100 kuglica našlo u 118 žara ministra dra Mata Drinkovića.

je živa voda, koja se danas nalazi u unutrašnjosti crkvice u obilnoj mjeri. Ovdje se nalazi i stup, za koji je bio vezan sv. Pavao.

4. Bazilika sv. Marije Veće. (S. Maria Maggiore.)

Ovu je osnovao Papa Liberij g. 352. Predaja kaže, da je na ovom brdašću pao snijeg 5. kolovoza 352. i da je to bio znak, dan od Bl. Djevice bogatom patriciju Ivanu, da tu sagradi crkvu. Isto viđenje imao je i Papa Liberij. Odmah ujutro toga dana pođe Papa na brdašće Eskvilin sa klerom i pukom u procesiji i sam svojom rukom osnova crte buduće crkve, koju sagradi patricij Ivan. Papa Siksto III. ju posveti g. 432. Narod ju je prozvao crkvom Gospe od snijega. Sada se zove „Sv. Marija Veća“, jer je veća od svih drugih crkava, posvećenih Bl. Gospi u Rimu. Mnogi drugi pape su obogatili i ukrali ovu baziliku. Zvonik, sagrađen od Grgura XI., najviši je od svih u Rimu. Crkva je duga 85 m., a široka 18. Ova crkva je najviše sačuvala svoj prvobitni starodrevni oblik. Na tri

je lađe sa jonskim stupovima od bijeloga mramora, Iza velikog oltara nalazi se u kristalu, urešenom srebrom, 5 dašćica iz betlemske štalice, što su sačinjavale jase, gdje se Isus rodio. Pred ovim jasicama gori 12 sjajnih kandelabara.

U podnevnoj kapeli svetkuje se na dan Gospe od snijega svečanost sa tradicionalnim običajem. Iz najviše kupole na vrhu kroz cijelu pontifikalnu misu lepršaju zrakovi bijeli listići mirisnog čemina i padaju na zemlju. Ovim se alegorično predstavlja padanje sniježnih pahuljica toga dana g. 352.

Na sjevernoj strani u lijevom krilu Sikstinske kapele nalazi se grob našeg zemljaka sv. Jerolima. Ovu je kapelu sagradio Papa Siksto V. i tu je njegov grob. Divni papin spomenik od mramora predstavlja nam velikoga i odvažnoga Papu, gdje kleči zadubljen u molitvu. Ima još i kapela zvana Borghese, a sagrađio ju je Papa Pavao V. iz roda Borghese. Sva sjaje od bogatih i sjajnih dekoracija. Drže se, da je najbogatija od

GOSPODARSKA ŠTEDIONICA

SPLIT

Rimska ul. 3. (kod Peristila). Telefon 363.

Prima uloške na knjižice i u tekućem računu te ih najpovoljnije ukamaćuje.

Jadransko Podunavska Banka

Dalmatinske filijale:

Dubrovnik, Korčula, Kotor,
Metković, Split, Šibenik

prima uloške na štednju, eskontuje mjenice,
vrši sve devizne i bankarske poslove
uz najpovoljnije uslove.

„VESNA“

DIONIČKO DRUŠTO ZA PLOVIDBU
SUŠAK

„AMMIRAGLIO BETTOLO“

brzi putnički parobrod na dva viljka od 12.500 tona, može ukrcati 67 putnika prvoga, 76 putnika trećega razreda u kabinama i 1200 putnika trećeg razreda u lijepim prostanim dvoranama

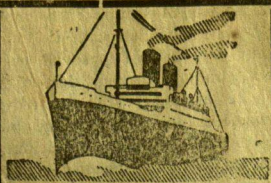
polazi iz SUŠAKA za: Split, Gruž, Kanarske otoke, Rio de Janeiro, Santos, Montevideo i Buenos-Aires

dne 25. januara 1925.

Parobrod je posve nov te poduzimlje sada tekar svoje drugo putovanje za Ameriku. Svi su putnici i njihova prtljaga osigurani za slučaj nezgode ili smrti odnosno za slučaj gubitka ili oštećenja.

Informacije se dobivaju:

na Sušaku u uredu društva „Vesna“
u Splitu: kod tvrtke Braća Matković
u Metkoviću: kod g. Ivo Veraja
u Gružu: kod Dubrovačke trgovačke banke.

Otprema putnika iz domaće luke SPLIT „COSULICH LINIJA“

Javlja ovim svim putnicima, koji su spremni za putovanje u JUŽNU AMERIKU

(Rio de Janeiro, Santos, Buenos-Aires), da je polazak njihova velikog prekookeanskog parobroda

„Belvedere“ na 29. februara 1925. iz SPLIT-SKE LUKE (Dalmacija.)

Parobrod je moderno uređen imade dva viljka i vozi na naftu. Putnici su smješteni u poboljšanom trećem razredu, u trećem razredu kabina i u podpalubju. Svaki razred posjeduje moderno uređeni jedači salon, salon za gospođe, kao i pušači salon. Putnicima stoji na raspolaganje cijeli parobrod, jer ne vozi putnika I. i II. razr.

Od kolike je važnosti za naše putnike, što se mogu ukrcati u domaćoj luci, nije potrebno navodati - dosta je, što ne trpe velikih neugodnosti ni napora putujući po nekoliko dana preko stranih država, dok ne stignu u luku ukrcanja, a osim toga mogu se na parobrodu služiti svojim materinskim jezikom.

Glede osiguranja mjesta te ostalih uputa treba se obratiti na „COSULICH LINIJU“.

Glavno zastupstvo za Kraljevinu Srba, Hrvata i Slovenaca

Telefon 24-98. J. G. Drašković - Zagreb Cesta „B“ br. 3. ili na filijale u: Beogradu, Balkanska ul. 25. Ljubljani, Kolodvorska ul. 30. Velikom Bečkereku, Kralja Petra trg 4 ili Agenciji u:

Šibeniku, Josip Jadronja, obala

Sušaku, Károlinska cesta 161 J. Gj. Ivošević, Splitu FRANJO KUKULIĆ, Gružu IVO LOVRIČEVIĆ, Metkoviću NIKICA CAREVIĆ.

MEHANIČKA INSTALATERSKA RADIONA

Autogarage „MIRA“ d. s. o. j. - Šibenik

Varoš br. 265. (Put Subićevca)

Unajmljuje i preuzima na popravak automobila. Prodaja benzina i ulja.

Vlasnici:

J. MARIĆ I J. DAMIANI.

Zadružna gospodarska banka d. d.

Vlastita zgrada
Glavna ulica 108.

Podružnica Šibenik

Brz. naslov *Gospoban*
Telefon br. 16 - Noćni 67

Centrala Ljubljana.

Podružnice:

Celje, Đakovo, Maribor, Novi Sad,
Sarajevo, Sombor, Split.

Ispostava: Bled.

Dionička glavnica i pričuva
preko Din. 15.000.000.

Ulošci nad Din. 150.000.000.

Ovlašteni prodavaoc srećaka državne lutrije.

Prima uloške na knjižice, te ih ukamaćuje najpovoljnije.

Oprema sve bankovne i burzovne poslove povoljno, točno i brzo.